

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ 3-4 КЛАСІВ З ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» ЗА ОСВІТНІМИ ГАЛУЗЯМИ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Критерії розроблено з метою забезпечення системного та об'єктивного формувального, поточного, підсумкового оцінювання навчальних досягнень учнів 3-4 класів початкової школи з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (ЯДС). Критерії укладено відповідно до Державного стандарту початкової освіти (Постанова КМУ від 21.02.2018 № 87 у редакції від 24.07.2019), Типової освітньої програми початкової освіти, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна (затвердженої Наказом МОН від 12.08.2022 № 743-22) та положень Наказу МОН України № 722 від 04.05.2026 щодо системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання.

Інтегрований курс «Я досліджую світ» у 3-4 класах об'єднує п'ять ключових освітніх галузей: природничу (ПРО), технологічну (ТЕО), інформатичну (ІФО), соціальну та здоров'язбережувальну (СЗО), громадянську та історичну (ГІО). Для забезпечення вимог щодо збалансованого оцінювання п'ять вихідних інтегрованих показників (напрямів спостереження) з шаблону Наказу № 722 було інтегровано у чотири взаємопов'язані вертикальні напрями:

- **За когнітивними процесами** — оцінює рівень розуміння, відтворення та застосування знань, а також лінгвістичного й наукового аналізу явищ і фактів у відповідній галузі.
- **За навчально-дослідницькою та практичною діяльністю** — вимірює якість та правильність виконання практичних, аналітичних, дослідницьких, графічних та конструкторських вправ, експериментів та моделювання життєвих ситуацій.
- **За рівнем самостійності та регуляції** — відображає ступінь потреби учня в педагогічній підтримці, роботу за готовим алгоритмом/інструкцією чи здатність до самостійного планування, організації праці й усунення помилок.
- **За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь** — оцінює навички спільної роботи, обґрунтування власного вибору, презентації ідей, а також систематичність дотримання правил безпеки, екологічної та етичної поведінки.

Оцінювання здійснюється за чотирма рівнями навчальних досягнень: початковим (П), середнім (С), достатнім (Д) та високим (В). Критерії містять кодовані очікувані результати навчання згідно з освітньою програмою, що дозволяє вчителю відстежувати індивідуальну траєкторію розвитку кожного учня за конкретний проміжок часу.

ТАБЛИЦЯ 1: КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ — ПРИРОДНИЧА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ (ПРО)

Змістові лінії: «Я пізнаю природу», «Я у природі», «Я у рукотворному світі»

Інтегрований показник (напрямок спостереження) з Наказу № 722	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння, відтворення знань, аналіз природних явищ і об'єктів)	З допомогою вчителя розпізнає та називає окремі природні об'єкти (воду, повітря, Сонце) або видимі явища своєї місцевості [4 ПРО 1-1.4-6, 4 ПРО 1-4.3-2].	Розрізняє об'єкти живої й неживої природи, вказує на відмінність між трав'янистими рослинами, кущами та переходами в дерева [4 ПРО 1-4.3-2, 4 ПРО 1-4.3-3]. Розпізнає види тварин.	Самостійно групує та класифікує рослини й тварини за суттєвими ознаками [4 ПРО 1-4.3-5], розпізнає отруйні гриби, рослини й небезпечних тварин своєї місцевості [4 ПРО 1-4.1-5, 4 ПРО 1-4.3-6], пояснює зв'язки в природі [4 ПРО 2-3.1-4].	Аналізує складні взаємозв'язки між діяльністю людини й станом довкілля [4 ПРО 2-3.2-3], розрізняє системи органів людини за їхніми функціями [4 ПРО 1-4.3-7..9], робить науково обґрунтовані узагальнення.
За навчально-дослідницькою діяльністю (проведення спостережень, експериментів, аналіз даних та моделювання)	Бере пасивну участь у спостереженнях під керівництвом, за допомогою виконує найпростіші дослідницькі кроки [4 ПРО 1-1.4-1, 4 ПРО 1-1.4-4].	Проводить спостереження за погодою або ростом рослин за зразком, фіксує результати спостережень у готових таблицях чи схемах з допомогою вчителя [4 ПРО 1-1.4-5, 4 ПРО 1-1.4-10].	Самостійно проводить дослідження води (її три стани, властивості, вода як розчинник) [4 ПРО 1-1.4-6..8] та ґрунту своєї місцевості [4 ПРО 1-1.4-9], розмножує рослини різними способами (насінням, живцями) [4 ПРО 1-1.4-11].	Самостійно організовує дослідження природних явищ, виготовляє та застосовує моделі для досліджень [4 ПРО 1-1.4-3], аналізує раціон здорового харчування за маркуванням продуктів [4 ПРО 1-4.1-8..10], зчитує лічильники ресурсів [4 ПРО 2-3.4-1].

Інтегрований показник (напрямок спостереження) з Наказу № 722	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем самостійності та регуляції (планування дослідження, висунення гіпотез, усунення помилок)	Потребує покрокового інструктування та постійної педагогічної підтримки при виконанні будь-яких дослідницьких кроків [4 ПРО 1-1.3-3].	Виконує спостереження й експерименти за чіткою готовою інструкцією, намагається формулювати прості передбачення з допомогою [4 ПРО 1-1.2-2].	Самостійно складає план дослідження [4 ПРО 1-1.3-1], добирає необхідні матеріали, засоби й обладнання [4 ПРО 1-1.3-4], прогнозує результати та порівнює їх із гіпотезою [4 ПРО 1-1.2-3].	Самостійно формулює проблему, визначає відоме й невідоме [1 ПРО 1-4.2-1], знаходить шляхи вирішення проблем [4 ПРО 1-4.2-2], виявляє причини невдач і пропонує коригувальні дії [4 ПРО 1-1.6-3], висуває власні гіпотези [4 ПРО 1-1.2-4].
За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь (групова робота, презентація результатів, екологічна безпека й етика)	Рідко взаємодіє з іншими під час групової роботи, потребує нагадування про елементарні правила безпечної поведінки під час дослідів [4 ПРО 1-1.6-5].	Бере участь у групових дослідженнях за вказівками, розповідає про окремі явища чи об'єкти за допомогою навідних запитань вчителя [4 ПРО 1-2.2-2].	Готує повідомлення/презентації природничого змісту та представляє їх перед класом [4 ПРО 1-2.2-2], обґрунтовує важливість екологічної поведінки, сортує сміття [4 ПРО 2-3.1-3, 4 ПРО 2-3.4-3], діє за правилами безпеки [4 ПРО 1-1.6-5].	Переконливо доводить правильність здобутих результатів та висновків [4 ПРО 1-1.5-6], розробляє правила поведінки в природі [4 ПРО 2-3.2-3], діє екологічно й відповідально у довкіллі [4 ПРО 2-3.1-1, 4 ПРО 2-3.2-4], запобігає загрозам ураганів чи злив [4 ПРО 1-4.1-7].

ТАБЛИЦЯ 2: КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ — ТЕХНОЛОГІЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ (ТЕО)

Змістові лінії: «Технічна творчість і техніка», «Світ технологій», «Світ ремесел», «Побут»

Інтегрований показник (напрямок спостереження) з Наказу № 722	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння властивостей матеріалів, читання схем, знання ремесел і побуту)	З допомогою вчителя розпізнає найпростіші конструкційні матеріали, знає загальне призначення ножиць, клею та голки [4 ТЕО 1-1.3-1, 4 ТЕО 2-4.3-1].	Розрізняє основні матеріали (папір, картон, пластилін, нитки, тканина) візуально та на дотик [4 ТЕО 1-1.3-1], розуміє прості графічні схеми [4 ТЕО 2-1.2-1].	Самостійно зіставляє властивості матеріалів (папір, картон, глина, полімерна глина, солоне тісто, неткані матеріали) та добирає їх відповідно до задуму [4 ТЕО 1-1.3-3], розпізнає технологічні операції ремесел [4 ТЕО 3-2.1-2].	Аналізує складні графічні схеми та розгортки прямокутної форми [4 ТЕО 2-1.2-1], розрізняє вироби різних ремесел (гончарство, ткацтво, витинанка, різьблення) [4 ТЕО 3-2.2-1], розуміє роботу побутових приладів та культуру сервірування [4 ТЕО 4-4.1-2, 4 ТЕО 4-4.2-1].
За навчально-практичною діяльністю (виготовлення виробів, володіння інструментами, ремесла та самообслуговування)	Виконує елементарні дії з матеріалами за допомогою вчителя, потребує постійної допомоги у різанні ножицями [4 ТЕО 1-1.4-7] та оздобленні.	Ріже ножицями по прямій та кривій лініях [4 ТЕО 1-1.4-7], розміщує деталі на площині [4 ТЕО 1-1.4-8], виконує нескладні вироби за зразком чи шаблоном [4 ТЕО 1-1.4-6].	Самостійно виготовляє вироби в техніці оригамі, аплікації з природних матеріалів [4 ТЕО 1-1.4-6], виконує плетіння зі стрічок, ниток, шнурів (ляльки-мотанки) [4 ТЕО 3-2.2-3], робить дрібний ремонт книжок/іграшок [4 ТЕО 4-4.1-1].	Створює складні вироби за власним задумом, застосовує технології вишивки (шви «вперед голка» та «назад голка») [4 ТЕО 3-2.1-3], виготовляє страви за рецептами (бутерброди, чай) та самостійно сервірує стіл до обіду [4 ТЕО 4-4.1-1..3].

Інтегрований показник (напрямок спостереження) з Наказу № 722	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем самостійності та регуляції (планування праці, прогнозування результату, конструювання й моделювання)	Роботу виконує хаотично, потребує покрокового ведення вчителем для організації праці та безпечного застосування інструментів [4 ТЕО 1-1.1-4].	Планує послідовність операцій за готовою технологічною картою з допомогою дорослих, потребує допомоги в розрахунку матеріалів [4 ТЕО 1-1.1-3, 4 ТЕО 4-3.1-1].	Самостійно задумує об'єкт праці й прогнозує результат [4 ТЕО 1-1.1-1..2], розраховує орієнтовну кількість матеріалів для виконання завдання [4 ТЕО 4-3.1-2].	Конструює вироби з рухомими частинами [4 ТЕО 1-1.4-1], спільно з дорослими розраховує бюджет і кількість ресурсів [4 ТЕО 4-3.1-1], аргументує вибір моделі й технологічну послідовність [4 ТЕО 1-1.1-5, 4 ТЕО 1-1.4-10].
За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь (групова робота, презентація робіт, екологічність та безпека праці)	Працює окремо від групи, залишає робоче місце неприбраним, потребує постійних нагадувань про безпеку праці [4 ТЕО 1-1.1-15].	Бере участь у колективних проектах, намагається дотримуватися безпечних прийомів праці за зразком вчителя [4 ТЕО 2-4.3-1].	Презентує результати своєї творчості перед однокласниками [4 ТЕО 2-1.5-1], ощадливо використовує матеріали [4 ТЕО 2-3.2-1], самостійно організовує робоче місце відповідно до потреб [4 ТЕО 4-4.2-2].	Аргументовано захищає важливість відродження народних ремесел [4 ТЕО 3-2.2-2], систематично сортує побутові відходи [4 ТЕО 2-3.2-2], створює вироби з вторинної сировини (пластик, папір, фольга) [4 ТЕО 2-3.2-3], бездоганно дотримується безпеки [4 ТЕО 2-4.3-1].

ТАБЛИЦЯ 3: КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ — ІНФОРМАТИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ (ІФО)

Змістові лінії: «Я у світі інформації», «Моя цифрова творчість», «Комунікація та співпраця», «Я і цифрові пристрої», «Відповідальність та безпека»

Інтегрований показник (напрямок спостереження) з Наказу № 722	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння інформаційних процесів, класифікація даних, знання алгоритмів та пристроїв)	З допомогою вчителя розпізнає комп'ютер та інші цифрові пристрої, називає прості інформаційні процеси [4 ІФО 1-1.1-1].	Розрізняє види інформації за формою подання [4 ІФО 1-1.2-1], визначає об'єкти та їх окремі властивості [4 ІФО 1-1.3-1].	Класифікує об'єкти за властивостями [4 ІФО 1-1.3-2], розпізнає лінійні, розгалужені й циклічні алгоритми [4 ІФО 2-2.1-3..6], відрізняє істинні та хибні висловлювання [4 ІФО 1-1.4-1].	Аналізує роботу комп'ютерних систем [4 ІФО 4-3.1-3], розрізняє факти й судження, критично оцінює достовірність інтернет-джерел за URL-адресою [4 ІФО 1-1.4-8..9], розуміє переваги та обмеження пристроїв [4 ІФО 1-1.1-3].
За навчально-цифровою діяльністю (робота з файлами, створення алгоритмів і програм, робота з текстом та пристроями)	Виконує прості дії на пристрої під керівництвом учителя, потребує підтримки для введення тексту чи відкриття програми [4 ІФО 4-3.1-4].	Заповнює готові шаблони або таблиці даними [4 ІФО 1-1.2-6], виконує простий пошук за ключовими словами [4 ІФО 4-3.3-4].	Створює прості лінійні алгоритми та програми у дитячому середовищі [4 ІФО 2-2.1-9, 4 ІФО 2-2.2-1], створює документи з поєднанням тексту та зображень [4 ІФО 2-2.4-1], збирає дані за допомогою пристроїв [4 ІФО 4-3.1-2].	Створює програми з циклами й розгалуженнями [4 ІФО 2-2.1-9], самостійно налаштовує інструменти створення зображень та мультимедіа [4 ІФО 2-2.4-3..5], впевнено користується електронною поштою, форумами й середовищами спільної роботи [4 ІФО 4-3.3-2].

Інтегрований показник (напрямок спостереження) з Наказу № 722	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем самостійності та регуляції (усунення помилок та несправностей, прогнозування результатів, налаштування програм)	Повністю залежить від інструкцій дорослих, не може самостійно впоратися з будь-яким збоєм у програмі [4 ІФО 4-3.2-1].	Помічає помилки у знайомій послідовності з допомогою вчителя [4 ІФО 1-1.2-11], намагається порівнювати результат з очікуваним [4 ІФО 2-2.2-3].	Самостійно розкладає задачі на прості блоки команд [4 ІФО 2-2.3-1], усуває прості несправності (перезавантаження, перевірка мережі, закриття програми) [4 ІФО 4-3.2-2].	Налаштовує програмне середовище під власні потреби [4 ІФО 4-3.2-6], виявляє логічні помилки в розгалужених та циклічних алгоритмах [4 ІФО 2-2.3-3], прогнозує зміни значень властивостей об'єкта [4 ІФО 1-1.3-5].
За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь (групова співпраця, академічна доброчесність, безпека онлайн та нетикет)	Рідко бере участь у груповій роботі, часто порушує правила безпечного часу роботи за екраном [4 ІФО 5-4.1-2].	Дотримується правил нетикету під керівництвом дорослих, намагається виконувати запропоновану роль у групі [4 ІФО 3-2.5-4, 4 ІФО 5-4.1-3].	Активно співпрацює в мережевих спільнотах [4 ІФО 4-3.3-7], розподіляє ролі, надає конструктивний зворотний зв'язок [4 ІФО 3-2.5-6], дотримується узгоджених часових обмежень [4 ІФО 5-4.1-2].	Систематично дотримується правил приватності та безпеки онлайн [4 ІФО 5-4.1-1..7], демонструє академічну доброчесність (не списує, цитує джерела й поважає авторські права) [4 ІФО 5-4.3-1..4], етично спілкується з дітьми з особливими потребами [4 ІФО 5-4.2-2].

ТАБЛИЦЯ 4: КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ — СОЦІАЛЬНА ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ (СЗО)

Змістові лінії: «Безпека», «Здоров'я», «Добробут»

Інтегрований показник (напрямок спостереження) з Наказу № 722	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння безпеки, знання чинників здоров'я, розрізнення потреб та аналіз впливів)	З допомогою вчителя називає основні правила безпеки та здорового способу життя, розпізнає емоції [4 СЗО 1-2.4-1, 4 СЗО 2-3.3-2].	Розрізняє безпечні та небезпечні ситуації за окремими ознаками, знає про корисні та шкідливі звички [4 СЗО 1-2.1-1, 4 СЗО 2-3.3-1].	Аналізує вплив раціону харчування, фізичної активності й стресу на здоров'я людини [4 СЗО 2-3.3-6], розрізняє необхідні та надмірні потреби [4 СЗО 3-4.3-2].	Критично оцінює вплив родини, друзів та ЗМІ на вибір здорової та безпечної поведінки [4 СЗО 1-3.3-1, 4 СЗО 2-3.3-7], пояснює значення морального і духовного здоров'я [4 СЗО 2-1.4-3], розрізняє позитивні та негативні впливи соціальних груп [4 СЗО 1-3.3-2].
За навчально-практичною діяльністю (моделювання безпеки, аналіз продуктів, зняття втоми, вирішення конфліктів)	Бере участь у моделюванні ситуацій за допомогою вчителя, потребує нагадування про правила гігієни та безпечної поведінки [4 СЗО 1-2.1-2].	Виконує правила безпечної поведінки вдома та в школі за зразком, бере участь у розробці простих планів дозвілля [4 СЗО 1-2.4-1].	Моделює доцільну поведінку в небезпечних ситуаціях (вогонь, вода, газ, підозрілі предмети) [4 СЗО 1-2.1-2..3], аналізує безпечність спорядження для відпочинку [4 СЗО 1-4.2-1], використовує різні способи зняття втоми [4 СЗО 2-4.1-2].	Моделює чітке звернення в служби порятунку [4 СЗО 1-1.3-2], складає та аналізує раціон здорового харчування за маркуванням продуктів на упаковках [4 СЗО 2-2.3-1..2, 4 СЗО 2-4.2-1], демонструє конструктивне вирішення конфліктів без насильства [4 СЗО 2-1.2-3].

Інтегрований показник (напрямок спостереження) з Наказу № 722	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем самостійності та регуляції (розпорядження часом, прогнозування наслідків рішень, самооцінка)	Потребує постійної зовнішньої регуляції поведінки, не планує власний день, навчання чи відпочинок [4 СЗО 2-4.1-1].	Намагається дотримуватися розпорядку дня з допомогою батьків чи вчителів, рідко аналізує власні помилки [4 СЗО 2-4.1-1].	Самостійно укладає та коригує розпорядок дня, чергує розумову працю з відпочинком [4 СЗО 3-4.6-3], ставить короткострокові цілі [4 СЗО 3-4.6-4], аналізує досягнутий успіх та труднощі [4 СЗО 3-2.2-2].	Прогнозує наслідки своїх рішень для себе та інших у різних життєвих ситуаціях [4 СЗО 1-2.2-1..4], критично оцінює власну реакцію на поради й зауваження інших [4 СЗО 3-4.4-2], виявляє високу самоефективність та здатність до самонавчання [4 СЗО 3-4.6-5].

Інтегрований показник (напрямок спостереження) з Наказу № 722	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь (груповою роботою, протидія тиску, дбайливе ставлення до майна, етика й мораль)	Конфліктує в груповій роботі, рідко дотримується правил безпеки, потребує постійного нагляду дорослих [4 СЗО 1-2.4-1].	Працює в парі за заданими правилами, намагається виконувати свою роль у спільній роботі [4 СЗО 3-4.7-2].	Конструктивно взаємодіє в малих групах [4 СЗО 3-4.7-3], протидіє виявам неповаги та тиску (каже «ні») [4 СЗО 2-1.2-1], дбайливо ставиться до майна [4 СЗО 3-2.3-2], раціонально використовує ресурси [4 СЗО 3-4.5-2].	Систематично поводить безпечно онлайн та офлайн, дотримується етичних та моральних норм (чесність, справедливість, доброчинність) [4 СЗО 2-1.4-1, 4 СЗО 3-1.4-1..4], вміє слухати інших для розуміння їхніх почуттів та виражати вдячність [4 СЗО 3-1.4-6..7], етично спілкується з дітьми іншої статі та з особливими потребами [4 СЗО 3-1.4-5].

ТАБЛИЦЯ 5: КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ — ГРОМАДЯНСЬКА ТА ІСТОРИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ (ГІО)

Змістові лінії: «Я – Людина», «Я серед людей», «Моя культурна спадщина», «Моя шкільна та місцева громади», «Ми – громадяни України. Ми – європейці»

Інтегрований показник (напрямок спостереження) з Наказу № 722	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За когнітивними процесами (розуміння прав, знання державних символів та свят, родовід та історія)	З допомогою вчителя називає членів своєї родини, розпізнає державні символи України [4 ГІО 1-1.1-1].	Переказує окремі факти власної біографії у часовій послідовності [4 ГІО 1-1.1-1], знає про права дитини [4 ГІО 1-6.2-1].	Розуміє зв'язок між поколіннями у своєму роді [4 ГІО 1-1.2-1], пояснює походження географічних назв та пам'яток свого краю [4 ГІО 3-2.1-2, 4 ГІО 3-3.1-2], пояснює роль Конституції та законів у житті громадян [4 ГІО 5-8.3-3.4].	Аналізує складні поняття рівності, справедливості, дискримінації та булінгу [4 ГІО 2-6.3-1, 4 ГІО 2-6.3-6], співвідносить найважливіші історичні події в часі, визначаючи їх вплив на сучасність [4 ГІО 5-1.1-2, 4 ГІО 5-1.3-3].
За навчально-дослідницькою діяльністю (робота з джерелами інформації, створення родинного дерева, укладання маршрутів)	Бере пасивну участь у створенні простих проєктів, потребує допомоги в пошуку будь-якої інформації про минуле [4 ГІО 2-7.1-1].	Знаходить окремі відомості про минуле родини чи школи за допомогою навідних запитань або готових шаблонів [4 ГІО 1-1.2-2].	Самостійно створює родинне дерево, використовуючи різні джерела [4 ГІО 2-7.1-1], шукає й опрацьовує інформацію про видатних винахідників, діячів культури рідного краю [4 ГІО 3-3.1-3], укладає маршрути екскурсій місцями пам'яті [4 ГІО 3-2.1-4].	Добирає й критично порівнює інформацію про Україну та інші країни Європи з різних джерел [4 ГІО 5-4.1-1, 4 ГІО 5-8.3-5], самостійно виявляє неправдиву інформацію та аналізує наслідки її поширення [4 ГІО 3-3.3-5], збирає та презентує дослідження про відомих людей своєї громади [4 ГІО 4-5.1-3].

Інтегрований показник (напрямок спостереження) з Наказу № 722	Початковий рівень (П)	Середній рівень (С)	Достатній рівень (Д)	Високий рівень (В)
За рівнем самостійності та регуляції (планування дій, аналіз успіхів та помилок, самоідентифікація)	Не може організувати свій час чи сформулювати власні цілі без постійної допомоги дорослого [4 ГІО 1-1.1-2].	Укладає розклад дня з допомогою сім'ї, намагається виконувати прості завдання та обов'язки [4 ГІО 1-1.1-2].	Самостійно формулює мету та цілі, планує дії для їх досягнення [4 ГІО 1-6.1-6], оцінює свій внесок у групову роботу [4 ГІО 2-7.2-5], усвідомлює обов'язки в класі та школі [4 ГІО 4-8.1-5].	Визначає разом із класом бажане майбутнє школи/громади, ідентифікує проблеми та бере участь у плануванні їх вирішення [4 ГІО 4-8.2-1..2], аналізує власні моральні якості та здібності [4 ГІО 1-6.1-7], бере участь у виборах лідерів класу та оцінює їх роботу [4 ГІО 4-8.1-9].
За рівнем комунікації, взаємодії та частотою вияву вмінь (групова робота, довіра в спільноті, волонтерство, захист прав, громадське майно)	Не дотримується правил співпраці в групі, ігнорує права інших дітей, потребує нагадування про правила поведінки в громадських місцях [4 ГІО 2-7.2-2].	Бере участь у підготовці класних свят за вказівками вчителя, намагається виконувати правила поведінки в публічних місцях [4 ГІО 2-7.1-6].	Ефективно співпрацює у групі на основі спільних цілей [4 ГІО 2-7.2-2], укладає правила для забезпечення довіри [4 ГІО 4-8.1-4], аргументує рівність людей незалежно від їх відмінностей [4 ГІО 2-6.3-1], бере участь у волонтерстві та корисних справах громади [4 ГІО 4-8.2-3].	Активно й переконливо відстоює права людини, протидіє булінгу та приниженню гідності [4 ГІО 1-6.2-3..6], демонструє емпатію та підтримку під час групової взаємодії [4 ГІО 2-7.2-6], бере відповідальність за громадське майно [4 ГІО 2-2.3-3], виражає ставлення до історичних подій засобами мистецтва [4 ГІО 5-4.2-2].

